

Мороз М.

*студент ПС-31 юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Марченко Б.

*студент ПС-31 юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Науковий керівник: *к. психол. н., доцент кафедри
психології та соціальної роботи ЮФ,
Ребуха Л.З.*

СТАНОВЛЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА В УМОВАХ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО СУСПІЛЬСТВА

Нині становлення культурної ідентифікації фахівця у соціумі є особливо важливим. При цьому значуща роль відводиться мові, яка слугує націєтворчим та державотворчим фактором, вагомим чинником при формуванні особистості соціального працівника. Вільне володіння українською мовою, мовленнєвий досвід - запорука успішної соціально-культурної діяльності спеціаліста соціальної сфери.

Вивченню культурної ідентифікації особистості та адаптації її до умов сучасного полікультурного суспільства займалися Л. Мацько, У. Нетаврована, Л. Паламарчук, Л. Скуратівський, А. Фурман та ін. Однак набуття культури соціальним працівником в умовах університетської освіти через аудиторне формування соціокультурних знань потребує особливого розгляду. Так, система професійної мовної та мовленнєвої вузівської підготовки сучасного випускника зумовлена тенденціями і запитамі швидкого розвитку суспільства.

Кожен студент як професіонал формується у полікультурному суспільстві за допомогою знань, тому повинен чітко розуміти та усвідомлювати зміст понять «національна самосвідомість», «толерантність», «соціокультурні знання».

Національна самосвідомість повстає у свідомості майбутнього соціального працівника як результат знань з української мови, історії і культури рідного народу, власної ментальності, оцінки України як держави серед інших країн світу та ін. Вона реалізує інтегруючу роль по збереженню ідентичності нації.

Поняття «толерантність» розглядається в тісному взаємозв'язку з категорією «полікультурність». Толерантні взаємини є взірцевими та такими, яких цивілізоване суспільство постійно прагне. Саме толерантність покликана сприяти поліпшенню порозумінню між представниками різних етносів і розповсюдженню суспільних цінностей в багатонаціональному українському суспільстві. Набуття основних рис толерантності у фахівців соціальної сфери в полікультурному суспільстві залежить від визначення шляхів її формування в аудиторії. В тім вихідним моментом є знання. На основі знань про власні національні ознаки й провідні ознаки інших спільностей в особистості фахівця постають як «свої - чужі», «ми – вони». Позиція толерантності й довіри – це основа для

здійснення професійної діяльності на користь не конфліктів, а мирного співіснування людства.

Інформативні знання, які кодовані та збережені у вигляді когнітивних структур, служать основою національної ідентифікації. Когнітивні структури формують фахову компетенцію і становлять її основу. Важливою є соціокультурна компетенція, що формується у майбутніх соціальних працівників як цілісна система бачень про національно-культурні особливості країни та мову (мовленнєве джерело інформації), за допомогою яких і досягається повноцінна толерантна комунікація.

Соціальний працівник як майбутній випускник університету уже з першого курсу навчання активно включається в професійне життя, формує свою ідентичність, освоює одну із важливих соціальних ролей - приналежність до гуманної професії. Його глобальні життєві орієнтації залежать від того, як він буде ставитися до світу в цілому, до себе та інших людей.

Тому засвоєння студентами навчальної інформації забезпечує усвідомлене, мотивоване опанування програмових наукових даних та допомагає адекватному сприйняттю дійсності. Таке навчання використовує мовні одиниці як концепти та як носії етнокультурної інформації. Становлення культурної ідентифікації соціального працівника пов'язують із формуванням умінь точного сприйняття текстового повідомлення та створення власних висловлювань згідно теоретико-практичної мети у навчальній аудиторії задля розвитку пізнавальної активності, підвищення професійної зацікавленості, бажання дотримуватися естетичних та етичних норм спілкування та ін. Немаловажна роль при цьому відводиться соціалізації студента у полікультурний простір суспільства, що дозволяє засвоїти передовий досвід своєї та інших національно-світових культур.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Петренко Л. М. Теорія і практика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів: монографія / Л. М. Петренко. – Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2013. – 456 с.
2. Пілішек С. О. Формування навичок професійного спілкування у полікультурному середовищі у майбутніх фахівців з міжнародних відносин / С.О. Пілішек // Наук. записки. Сер. : Філологічна / Нац. ун-т «Острозька академія». – Острог, 2012. – Вип. 30. – С. 245-247.
3. Ребуха Л. З. Професійна підготовка працівників соціальної сфери / Л.З. Ребуха // Педагогіка та психологія: сучасний стан розвитку наукових досліджень та перспективи. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 28-29 жовтня 2016. - Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2016. - С. 86-90.
4. Фурман А. Генеза толерантності та перспективи українотворення (комплексний проект) / Анатолій Фурман // Психологія і суспільство. - 2013. - №1. - С. 6-20.
5. Шаюк О. Я. Вітакультурний метапідхід в осмисленні толерантності як інтегральної особистісної риси людини / О. Я. Шаюк // Вітакультурний млин. - 2010. - Модуль 11. - С. 21-24.

